SUOMEN JOURNALISTILIITTO
FINLANDS JOURNALISTFÖRBUND

HE 58/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi postilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

Journalistiliitto on jo aiemmin todennut, että jakelutuki on ehdoton edellytys postilain muutokselle, jolla siirrytään kolmipäiväiseen jakeluun. Painettu lehti on yhä tärkeä monelle suomalaiselle, ja tilattavien sanomalehtien saatavuuden on oltava yhdenvertainen koko maassa. Päivälehtien kustannuksista merkittävä osa liittyy fyysiseen jakeluun ja jakelun kustannukset ovat kasvaneet voimakkaasti viime vuosina. Digitaalisten lehtien suosio kasvaa meilläkin, mutta Suomi on globaalisti poikkeuksellinen siinä, miten paljon paperisia sanomalehtiä yhä tilataan. Vahvasta digitalisaatiokehityksestä huolimatta kaikilla suomalaisilla ei myöskään ole mahdollisuutta lukea sanomalehtiä digilaitteilla.

Journalistiliitto pitää hyvänä sitä, että jakelutuki otetaan käyttöön ja myös sitä, että keräily- ja jakelupäivät ovat kiinteät koko avustuskauden ajan niillä alueilla, jotka ovat jakelutuen piirissä. Hallituksen esitys ei kuitenkaan linjaa, mitä kiinteys tarkoittaa. Se voi merkitä sitä, että kilpailutusalueen eri osissa jakelupäivät ovat eri päivät. Myöskään tukikauden loppuessa kiinteyttä ei ole määritelty, jolloin jakelupäiviä varhaisjakeluverkkojen ulkopuolella ei sääntele mikään. Merkittävä osa lehdistä on tarkoitettu jaettavaksi määräpäivinä. Tämä tekee jakelun suunnittelusta vaikeaa ja voi johtaa siihen, etteivät kansalaiset saa lehteään yhdenvertaisesti.

Journalistiliitto myös pitää 15 miljoonan tukisummaa riittämättömänä. Rahan määrän lisäksi kiinnitämme huomiota siihen, että tukikausi on asetuksen mukaan voimassa vuoden 2027 loppuun. Pidämme selvänä, että jakelutuelle on tarve myös tämän jälkeen, jolloin seuraavan hallituksen tehtävänä on mahdollisesti säätää postilakia uudestaan. Kilpailutuskaudeksi on nyt määritelty kaksi vuotta. Kilpailutusten yhteydessä on ehdottomasti taattava, että palveluntarjoajan mahdollisesti muuttuessa jakelussa ei tapahdu kansalaisten yhdenvertaiseen tiedonsaantiin vaikuttavia muutoksia.

Kansalaisten mahdollisuus saada ajantasaista, totuudenmukaista ja journalistin etiikkaan nojaavaa tietoa on paitsi kansalaisoikeus myös huoltovarmuuskysymys. Jakeluvaikeudet ja alueellinen eriarvoisuus uutismedian käytössä ja saatavuudessa voivat johtaa mediaa kohtaan tunnetun luottamuksen vähenemiseen, mikä on uhka demokratialle ja jopa yhteiskuntarauhalle.

Journalistiliitto peräänkuuluttaa Suomelta johdonmukaista mediapolitiikkaa yksittäisten aloitteiden ja säädösviidakon tilalle. Suomalaisen mediapolitiikan tulisi sisältää riittävästi rahoitettuja sekä koordinoituja toimia kaupallisen median elinvoimaisuuden ja Yleisradion riippumattomuuden takaamiseksi. Postilain muutoksen sisältämä jakelutuki on tärkeä aloite, mutta kokonaisuuden kannalta riittämätön.

Säästöpankinranta
2 A 7 krs. PL 252
00530 Helsinki
-
Sparbankstranden
2 A 7. våningen
PB 252
00530 Helsingfors
-
(09) 612 2330
-
www.journalistiliitto.fi

Salla Nazarenko
Kansainvälisten asioiden asiantuntija

Petri Savolainen
Edunvalvontajohtaja

Suomen Journalistiiitto